

SVENSKA JOURNALEN

LÄKARMISSIONENS MEDLEMS-
OCH ORGANISATIONSTIDNING
NR 3 JUNI 2017 ÅRGÅNG 93

Gatubarnen i Afrika
har fått en speciell
plats hos vimmel-
reportern Lotta Gray.

Ger vård
dit hjälpen
inte når

"Barfotaläkaren" Topon
Dio gör hembesök
hos Garufolket.

BRASILLEN:
Kampen
mot zika-
viruset

NYA PERSPEKTIV:
Så påverkar
livet i väst
klimatet i syd

ELDSJÄLAR:
Körledaren
som dirigerar
för livet

Märkt av Afrika

EN MILJON TACK!

Varje gång vi säljer en bostad skänker vi pengar till Läkarmissionens arbete. Hittills har vi skänkt över 1000 000 kr och insamlingen fortsätter dagligen. Så tack. Tack för att du valde Mäklarringen.

Läs mer om arbetet på maklarringen.se/litebattre

Läkarmissionen

VI HJÄLPER OMRÅDEN, FÖRETAG OCH MÄNNISKOR ATT VÄXA

När nya företag kan etablera sig och erbjuda arbetstillfällen skapar det liv och rörelse på platser som tidigare har varit öde, och gör skillnad i människors vardag. Det tycker vi är bra! Vi är ett fastighetsbolag som utvecklar kontors- och industrilokaler i expansiva områden i Stockholmsregionen. Du läser mer om oss på stendorren.se

STENDÖRREN

Lokaler som gör skillnad.

HEJ!

VÄLKOMMEN TILL
SVENSKA JOURNALEN
NR 3, 2017

Man kan satsa på det goda – trots allt

De senaste veckorna har jag letat efter ett bättre ord än naiv. För naiv har en klang av mindre vetande och jag har inte tyckt att det passar i de sammanhang där naiv nämns. Anders Kompass berättade på Läkarmissionens seminarium om när han slog larm efter att ha fått vetskap om att FN-personal förgripit sig på barn i Centralafrikanska republiken. Han förväntade sig att FN skulle skydda barnen, i stället stängdes Anders av från sitt arbete. Var han naiv i sin tro på FN?

Jag värjde mig när folk pratade om naiva stockholmare i anslutning till terrordådet. Kanske var vi naiva före mordet på Olof Palme, men inte sedan dess. Jag var så klart mycket yngre då, men minns att allt och alla var i chock: "Hur kunde det hända här?" medan högen av rosor växte i hörnet Tunnelgatan/Sveavägen. Men i april när jag vandrade hem med tusedals

"Jag tror att ordet jag söker, ska signalera kärlek, trots, rättrådighet och hopp."

andra stockholmare för att tunnelbanan stod stilla, fanns inget naivt i luften, däremot kärlek. Och en vetskap om att sånt här händer i vår värld och kommer att hända igen. Kanske i Stockholm, eller New York, Bagdad eller någon annanstans. Men trots det är vi många fler som tror på något annat än det som terrorn vill.

Jag tror att ordet jag söker, ska signalera kärlek, trots, rättrådighet och hopp. Något som förklarar att kloka människor satsar på det goda, trots allt. Mycket av Läkarmissionens arbete rör sig runt det ordet. Det finns flera exempel på det i denna tidning. Och här är alla Läkarmissionens givare med och stöttar – utan att vara naiva.

EVA NORDENSTAM VON DELWIG,
INFORMATIONANSVARIG PÅ LÄKARMISSIONEN

FOTO: TOMAS OHLSSON

Så går livet vidare efter zikaviruset Sid 8

FOTO: TORBJÖRN SELANDER

04 Att värna rättvisan. Läkarmissionens seminarium: Mod och vikten av rättsstaten.

07 Läkarmissionens Johan Lilja om att hjälpa den enskilda människan.

08 Efter OS i Rio. Vad hände med zikaviruset när tävlingarna tog slut?

Lotta Gray om kärleken till gatubarnen. Sid 14

18 "Barfotaläkarna". I Bangladesh är de folkets räddning

FOTO: PRESSBILD

22 Bloggfrukost i solen. Hanna Rosell pratade säkra förlossningar i USA.

25 Eldsjälar på golvet. Volontärer överdigerliga i Läkarmissionens butiker

26 Meteorologen siar. Så påverkar klimatet världens konflikter

Minnet från sonens födelse väckte insikt. Sid 7

28 Marcus Holmgren om de givande åren på plats i Uganda.

Läkarmissionen

MÅLET FÖR LÄKARMISSIONEN ÄR att stödja utsatta människors egen kraft och vilja att förändra sin framtid. Tack vare Läkarmissionens alla gåvogivare kan vi varje år genomföra internationella hjälpinsatser för närmare hundra miljoner kronor i fyra världsdelar, med tyngdpunkt på Afrika. För en hållbar och rättvis förändring kopplar vi ihop våra olika insatsområden till en kedja av insatser, Läkarmissionens utvecklingskedja.

Vimmelreportern Lotta Gray har ett hjärta som slår för Afrika.

Foto: Thorn Ullberg.

19

tusen människor på landsbygden Fulbaria i norra Bangladesh fick förra året utbildning i ekologiskt jordbruk och/eller grundläggande skolutbildning.

FOTO: HANS JÖRGEN RAMSTEDT

12

procent av de tänkta träden i Sydsudan planterades förra året på grund av krig och torka. Det blev ändå 52 569 träd vilket ger hopp för en svårt utsatt befolkning.

9,6

getpaket i veckan såldes i Läkarmissionens gåvoshop under 2016. Det ger nepalesiska familjer som drabbats av lepra en möjlighet att försörja sig.

Seminarium om mod att vägra orättvisor

Anders Kompass, Miriam Mondragon och Inga-Britt Ahlenius delade erfarenheter

Läkarmissionens årliga seminarium handlade om rättsstatens betydelse för ett lands utveckling. Inga-Britt Ahlenius, Anders Kompass och Miriam Mondragon talade om sina erfarenheter av rättsstater ur olika perspektiv.

Miriam Mondragon lever i Honduras, ett land med en mycket svag rättsstat. Korruptionen är hög, många poliser är mutade, så även domstolar och politiker. Miriam jobbar för ASJ, Läkarmissionens samarbetspartner som bekämpar korruption och som kan visa på märkbara framsteg i extremt

svåra förhållanden.

Inga-Britt Ahlenius och Anders Kompass har båda visat mod när de vägrat acceptera orättvisor och olagligheter och har fått betala ett högt pris för det.

Seminarieret hyllade det personliga modet och satte även fokus på rättsstatens stora betydelse för demokratin. Fria val är bara en början. Utan en fungerande rättsstat där medborgare kan känna sig trygga kan mänskliga rättigheter inte skyddas. En bidragande orsak till att människor flyr från sina hemländer handlar om bristen på trygghet och rättvisa.

FOTO: HÅKAN FLÅNK

NÅGRA RÖSTER:

"Det gav hopp. Fantastisk berättelse från Honduras om hur de lyckats påverka genom olika allianser. Bra kombination av talare."

Tore Samuelsson, journalist och huvudman för Läkarmissionen

"Positiv atmosfär, visionärt, inspirerande."

Roland Lundgren, sångare och huvudman för Läkarmissionen

"Lärorikt. Jag är nyfiken på hur Läkarmissionen jobbar och vilka samarbetspartner de har, och inspireras av hur de i Honduras har jobbat i det lilla och kunnat påverka det stora."

Stefan Wallmark, Handelsbanken

"Oerhört inspirerande och lärorikt. Både det svenska perspektivet på korruption och Honduras som saknar rättsstat."

Jennie Sjöström, Libris

FOTO: HÅKAN FLÅNK

Från vänster, Anna Bellman, moderator, Anders Kompass, Inga-Britt Ahlenius, Läkarmissionens ordförande Bo Guldstrand, Miriam Mondragon och Läkarmissionens direktör Johan Lijja.

FOTO: HÅKAN FLÅNK

Jenny Hermelin med sonen Maximilian.

FOTO: HÅKAN FLÅNK

Läkarmissionens nya chef för projektavdelningen, Helena Höij, med sin företrädare Ove Gustafsson.

FOTO: HÅKAN FLÅNK

Dioran Sarafian hälsar välkommen.

FOTO: HÅKAN FLÅNK

Terese Fredenwall, sångerska och huvudman för Läkarmissionen, medverkade.

Det kom brev från två 80-åriga damer som berättar att de som barn sålde Svenska Journalen.

Sålde Svenska Journalen när de var barn

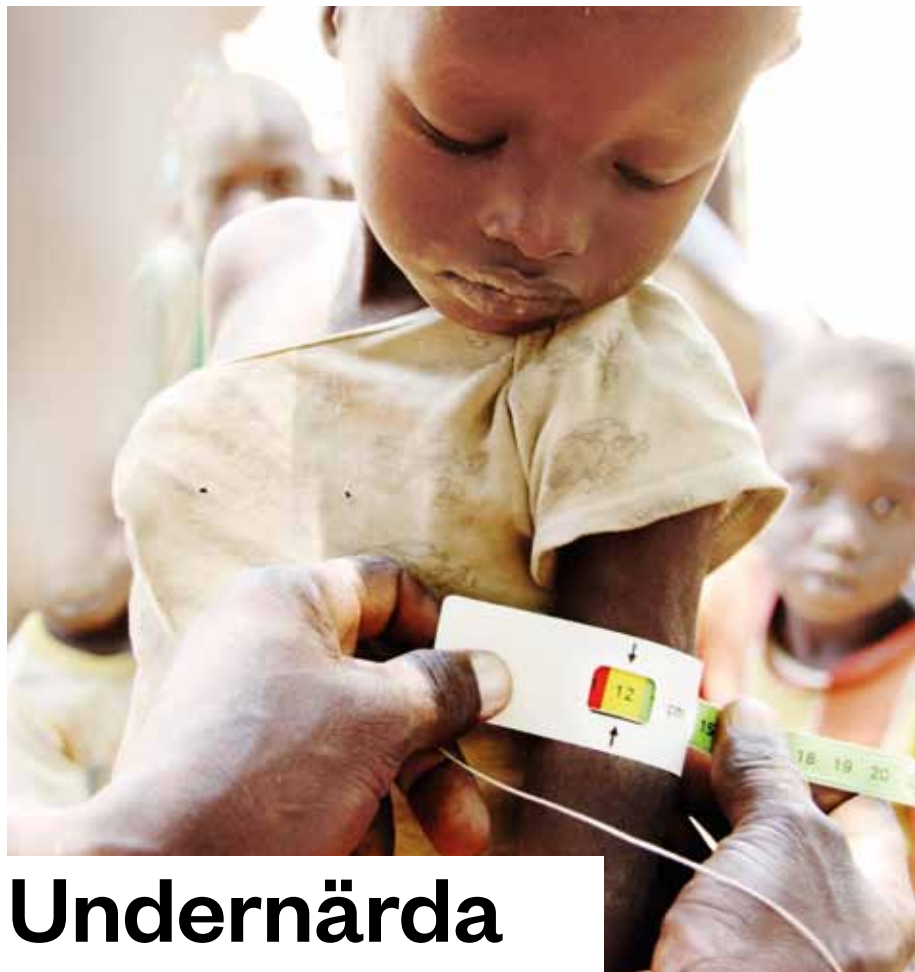
Svenska Journalen är en tidning med en anseelig ålder, hela 91 år, och det har kommit brev till Läkarmissionen från ett par kvinnor i 80-årsåldern som berättar att de sålde Svenska Journalen som barn.

”Mamma lät mig sälja tio tidningar i veckan. De skulle kosta cirka två kronor. Jag fick behålla några kronor av det jag sålde. Vi var inte vana med så mycket pengar” berättar Astrid Person i Söderhamn.

Och Els-Marie Häggberg i Norrtälje hittade en gammal dagbok där hon som sjuåring hade skrivit om sin besvikelse då hon inte kunde köpa Svenska Journalen när kiosken var stängd. Hon sålde sedan tidningen i flera år. ”Jag fick kuponger som jag kunde lösa in till böcker” skriver hon.

100

Så många arbetstimmar skänker företaget Webforum till Läkarmissionen när ett nytt datasystem införs för att underlätta samarbetet med lokala partners över världen.

Undernärda barn får hjälp

Näringsriktig puré delas ut till svältande i Sydsudan.

Diana Gorter är kommunikör för Läkarmissionens partner Medair och arbetar inifrån Sydsudan.

Diana Gorter.

Under våren har hon flera gånger besökt nutritionskliniker dit stödet från Läkarmissionens givare går.

Klinikerna är placerade i några av de värst utsatta områdena av konflikt och svält – i norra delarna av Sydsudan.

”Mammorna där samlar näckrosor från floden för att ge sina barn att äta”, berättar hon.

Medairs nutritionsteam

jobbar mot klockan. Klinikerna som vanligtvis behandlar 500 personer åt gången måste nu klara av att ge vård åt 4 000.

Barn, gravida och ammande kvinnor är prioriterade. Barn som är mycket allvarligt undernärda och

behöver övrig medicinsk vård behöver föras till center med annan kapacitet.

– Innan barnen får lämna vår klinik måste de ha ätit en portion av vår näringsrika puré så vi kan se att de får i sig näringen, säger Diana.

Purén är en slags jordnötsbaserad pasta, rik på näring och mineraler, som oftast ges vid behandling av svår undernäring. Föräldrarna får även med sig puré hem. Samt myggnät, för att undvika malaria. Och tvål.

Teamen jobbar också med utbildning i byarna kring nutrition för att undvika undernäring. Diana berättar hur människor är tack samma att de finns på plats. Familjer som främst fruktar stridigheterna men även måste överleva svälten.

”Jag kände mig maktlös”

Artisten Dregen om den tuffa förlossningen.

Inför mors dag sände Läkarmissionen radioreklam i syfte att samla in pengar till förlossningsvård i Kongo och Tanzania. I reklamslingan hördes musikern Dregens röst.

Varför ställer du upp och pratar förlossningar i radio?

– För att jag har varit med vid en tuff förlossning och kan sätta mig in i situationen, hur det hade varit om vi hade levt i exempelvis Kongo. Och för att det är viktigt att vi ”i väst” kan göra skillnad.

Syftet med radioreklamen var att påminna om vikten av att alla kvinnor får den vård som de, och deras barn, behöver, och förlossningen Dregen berättar om handlar om när hans son kom till världen. Sixtens mamma, Pernilla Andersson, hade

kämpat hårt men till slut orkade inte livmodern mer och det slutade med ett akut kejsarsnitt.

– Jag kände mig otroligt maktlös, men tack vare att

”Tack vare att vi var på ett sjukhus och i trygga händer gick allt bra.”

vi var på ett sjukhus och i trygga händer gick allt bra, säger Dregen.

Hur får man förlossningar att inte bara vara en kvinnogrej?

– Att upplysa mansgrisarna om att man i 99 procent av fallen är TVÅ om att få barn!

Vad brukar du själv ge din mamma på mors dag?

– Uteslutande blommor. Mycket blommor.

En röst för ett tryggare samhälle

Vad är en biståndsorganisations ansvar när det gäller att skapa en trygg miljö för den enskilda människan? Läkarmissionens insatser präglas alltid av just det, att stödja enskilda individer till en bättre framtid. Vi är engagerade i många projekt som arbetar via både beprövade metoder och nya innovativa lösningar i det vi kallar vår utvecklingskedja.

Ett exempel på det är vårt arbete med ASJ i Honduras. Med två av landets städer på listan över världens tio farligaste platser är Honduras ett av världens farligaste länder att leva i. Alla jag talar med där känner personligen någon som har mördats. Det är kalla fakta.

Min drivkraft för att förändra kommer ur mötet med dem som drabbats. Samtalet med en ung flicka och hennes mamma. Flickan var 12 år. På vägen hem från skolan hade en man dragit in henne i ett övergivet hus. En fullbordad våldtäkt. Under samtalet såg jag in i den unga flickans tårfyllda, oroliga ögon. Hon tittade snabbt bort. Hur kan någon få förstöra en ung människa på det sättet, en kränkning långt bortom det fysiska? Varför?

I ett land där korruption och våld tagit överhanden arbetar Läkarmissionen via ASJ för att ge barn som utsatts för sexuella övergrepp upprättelse. Dels genom att stödja den lokala polisen att sätta dit förövarna,

”Om ambitionen att utrota fattigdom ska lyckas måste samhällsfunktionerna fungera.”

dels genom att kartlägga korruption och driva på en förändrad lagstiftning.

Vi på Läkarmissionen vet att om ambitionen att utrota fattigdom ska lyckas måste samhälls-

funktionerna fungera. Om man inte känner sig trygg vågar man inte utveckla sin entreprenörsanda eller satsa på en utbildning som kan förändra livet.

Och vad är då en biståndsorganisations ansvar? Kan vi göra mer i kampen om lag och rätt för ett samhälle, så att utveckling, tillväxt och trygghet kan garanteras för alla?

Jag vet att demokrati är viktigt, att få välja ledare och även att kunna välja bort den man inte är nöjd med. Men en demokrati utan rättsstat ger otrygghet och medborgaren utelämnas till en godtycklig behandling och i många fall en farlig situation.

Räcker det som Läkarmissionen gör, bland annat genomför medborgarskapskurser och inkluderar rättsprinciper i alfabetiseringsmaterial? Det är frågor vi brottas med. Vi vet också att om vi utmanar makten kan vi utsätta våra lokala medarbetare för livshotande faror.

Läkarmissionen arbetar enligt principen om människors rätt till hälsa, utbildning och ett gott liv, något som på riktigt medverkar till att nå målen för Agenda 2030. De uppnås inte av sig själva, här måste fler engagera sig, här måste fler vara en röst.

Här vill Läkarmissionen ta ansvar, och vi hoppas att du också vill det!

JOHAN LILJA
DIREKTOR PÅ LÄKARMISSIONEN

ZIKAVIRUSET:
BRASILLEN

STICKET SOM INGEN VILL FÅ

För ett år sedan riktades världens blickar mot OS-staden Rio de Janeiro. Men det var inte bara medaljchanser som hamnade i fokus. Bilder på nyfödda barn med förkrympta huvuden satte zikaviruset på löpsedlar och oroade både idrottare och turister.

ZIKAVIRUSET: BRASILLEN

M

edan vissa idrottare och många turister avbokade sina planerade resor till OS så hade inte lokalbefolkningen någon möjlighet att fly problemet. Speciellt inte de boende i Rios mest utsatta områden, som Maria Duarte de Oliveira och hennes familj.

– Jag var rädd, men tack och lov gick det bra. Jag fick zika först efter att jag hade fött min dotter, berättar Maria.

Men skrällen hos henne och andra då gravida kvinnor i Brasilien hann växa sig stark efter att nästan 3 000 barn hade fötts med mikrocefali bara under andra halvåret 2015 – tjugo gånger fler än det normala. Åkomsten hos barnen spårades nämligen till mödrarna som infekterats av zika under graviditeten efter att ha blivit stukna av myggan aedis aegypti.

MARIA DUARTE DE OLIVEIRA bor med sin mamma och mormor, och dottern Agatha, i favelan Maré i norra Rio de Janeiro. De fyra generationerna kvinnor har skapat sig ett hem i de övergivna lagerlokalerna i kåkstadens ytterkant. Det som på avstånd ser ut som flyghangarer visar sig vara bostäder för ett hundratal personer i alla åldrar. Här finns inte rinnande vatten, utan det hämtar varje hushåll i hinkar efter behov. Innanför de hopplappade väggarna av

20

Så många gånger fler barn än normalt föddes under andra halvåret 2015 med mikrocefali.

tegel och bråte finns i bästa fall egenhändigt konstruerade toaletter som de boende tömmer i diken som leder – utan rening – ut i havsbukten några hundra

meter bort. För den som bor här är det inte ovanligt att drabbas av myggburna sjukdomar som zika, dengue och chikungunya, virus som kan leda till svåra komplikationer.

MED STÖD AV Läkarmissionen inleddes ett projekt i Maré i april 2016 för att få bukt med de sjukdomar som myggorna för med sig. Läkarmissionens samarbetsorganisation Agência Social de Talentos (AST) arbetade fram en plan tillsammans med en lokal kyrka och kvarterets vårdcentral.

– Vår strategi bestod av att först informera, och att sedan distribuera paket

med myggmedel, myggnät, lock för vattenbehållarna och broschyrer, berättar Adolfo Breder från AST, som också bedriver kursverksamhet för boende i norra Rios favelor, Escola de Talentos.

DET ÄR I ADOLFOS sällskap som vi tagit oss ut till Maré. En av dem som nåddes av kampanjen är just Maria Duarte de Oliveira. Hon står, med sin dotter i fam-

Adolfo Breder.

”Man gjorde flera operationer, öppnade luftstrupen för att han skulle kunna andas, och matade honom genom sond.”

nen, vid ingången till familjens bostad. Även om hennes egen graviditet gick bra så var det inte så länge sedan som familjen drabbades hårt.

– Min lillebror föddes med mikrocefali, berättar hon.

Hon minns en annan liten pojke

som tidigt hade hög feber och spydde. Till slut tog mamman med sitt yngsta barn till sjukhus.

– Man gjorde flera operationer, öppnade luftstrupen för att han skulle kunna andas, och matade honom genom sond. Men han hade ingen motstånd-

kraft och dog. Det var förrförra året.

– Han blev två år, säger Maria Duarte vars ögon tåras vid minnet.

När hon själv väntade barn något år senare var utbredningen av zika så stor att Brasiliens regering förklarat att nödläge rådde. På lokal nivå i Maré hade AST också dragit igång sin kampanj.

– De kom och knackade på hemma. Berättade vad man skulle tänka på, som att inte lämna vattenbehållare utan lock. Och man fick komma ner till vårdcentralen för att testa sig också. Det gjorde jag.

Den unga mamman summerar:

– Det var ett bra projekt. Här i favelan är det många som helt enkelt inte bryr sig om något.

MAN SKULLE OCKSÅ kunna säga att resten av civilsamhället inte bryr sig om favelan. Polisen har ingen närvaro i den här delen av Maré. I stället är det knarkgäng som styr, med beväpnade tonårpojkar som bestämmer vem som får komma in i kvarteret och inte. Till de fashionabla stadsdelarna Copacabana och Ipanema i södra Rio är avståndet två mil. I sociala förhållanden oändligt mycket längre än så.

Ändå har många av de boende självmant valt att flytta hit från nybyggda lägenheter som staden erbjöd för några år sedan. Problemet var att de nya lägenheterna låg långt från några arbetsplatser och med dåliga allmänna kommunikationer. Därför återvände familjerna till Maré där de ockuperade de övergivna lagerlokalerna som hört till en syntetläderfabrik. Härifrån har de närmare till arbetstillfällena. Det är den stora, kanske den enda, fördelen med att bo

här. Några nya offentliga bostads-satsningar lär heller inte vara aktuella inom överblickbar framtid – såväl den brasilianska statens som Rio de Janeiros finanser är körda i botten.

17-ÅRIGE WILLIAMS Claudino Oliveira bor i Maré med sin pappa i ett skjul som är i bättre skick än merparten av

Williams Claudino Oliveira.

LÄS MER OCH STÖTTA VÅRT ARBETE:
WWW.LAKARMISSIONEN.SE

ZIKAVIRUSET: BRASILLEN

”Nu har mängden mygg verkligen minskat. Samtidigt är det färre som insjuknar.”

grannarnas. Medan många av Williams jämnåriga patrullerar kvarterets gator med pistoler nedstuckna innanför shortsens har Williams andra ambitioner. På kvällarna pluggar han data på Escola de Talentos, en dryg halvtimmes bussresa bort. Han kom i kontakt med skolan genom kampanjen för zikaprevention.

– När projektet inleddes hjälpte jag till med att dela ut broschyrer. Det var coolt, jag gillade det verkligen, säger Williams som på dagtid går andra året i gymnasiet.

– Innan kampanjen var det smutsigt här omkring, mycket värre än nu. Och nu har mängden mygg verkligen minskat. Samtidigt är det färre som insjuknar, berättar han.

Erfarenheten har uppenbarligen gett Williams mersmak.

– I framtiden vill jag jobba med sociala frågor, förklarar han.

ADOLFO BREDER LER när han hör 17-åringen.

– Genom kampanjen kunde vi identifiera de boendes behov. Ett av dem är utbildning för ungdomar i ett riskområde som det här. Williams är en av flera som pluggar hos oss nu.

Kampanjen har lyckats med sitt uppsåt, men nya utmaningar dyker upp hela tiden, vilket jag förstår några veckor efter vårt besök, då Adolfo Breder skriver till mig:

”Tyvärr har inte Williams möjlighet att komma till våra lektioner på kvällarna längre. Han har inte råd med bussbiljetten. Det är dåliga tider i Brasilien nu”.

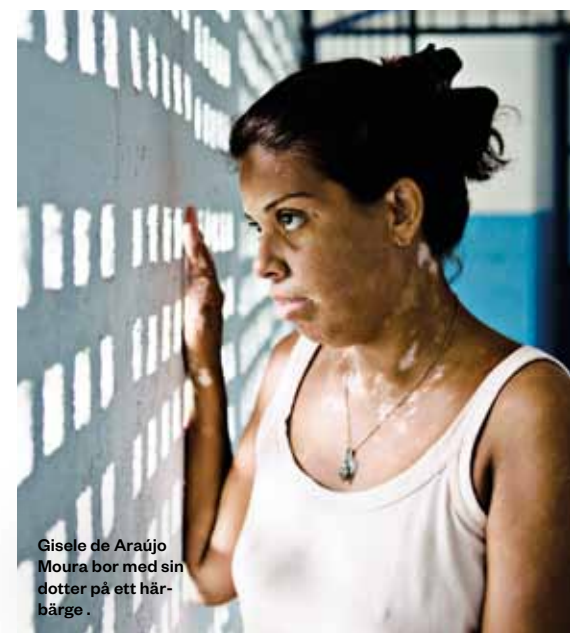

MARIA APARECIDA ROSENDO

”Myggnätet fungerar bra. Och jag använder myggmedel regelbundet så myggorna bits inte längre. Jag har aldrig fått någon sådan sjukdom. Däremot har jag levt med cancer i femton år. Nästan hela min släkt har dött i någon form av cancer. Nu vill jag lämna härbäret där jag bor nu och åka hem till Bangú där jag kan bo hos min kusin.”

Joseane de Almeida Estrela bor i Maré med sina barn.

Gisele de Araújo Moura bor med sin dotter på ett härbärg.

Läkarmissionen gjorde insatser tillsammans med Radiohjälpens för att hjälpa gravida kvinnor och andra särskilt utsatta grupper i Recife och Rio de Janeiro förra våren.

Röster från Maré

JOSEANE DE ALMEIDA ESTRELA som jobbar på skönhetsalong.

Fembarnsmamma. Köpte en bostad för 5000 reais, en träkoja plågad av råttor och kackerlackor

”De kom hem till mig och såg hur jag lever. Det springer råttor och kackerlackor som biter mig och barnen, jag får panik ibland. Innan det bodde jag som hyresgäst i en annan del av Maré, men hade inte råd att betala hyran.

Alla i min familj har haft dengue och chikungunya.

Min dotter Larissa var åtta när hon fick dengue. Hon kunde inte resa sig ur sängen. Min femtonåring spydde en massa.

Nu är det bättre, vi har myggmedel. Men vi löper fortfarande risk att bitas av rättorna.”

BHEGA

Ambulerande musiker som skrivit låtar om hur man undviker myggor.

”Jag har en cykel med högtalare som jag trampar runt med och spelar låtar med budskap. Och jag kan ta mig fram där bilar inte gör det.

På ett möte för fem år sedan träffade jag Adolfo från Escola de Talentos och vi började samarbeta.

När jag skrev låten ”Dia D do dengue” (Dagen D för dengue) 2002 så tyckte folk att jag inte var riktigt klok. Men jag cyklade runt och spelade min låt.

Nu delar vi ut broschyrer också och jag bjuds in till skolor för att spela och sjunga.”

Har du aldrig skrivit låtar om kärlek?

”Jag har spelat in tre plattor. Den första har flera romantiska låtar. Men sedan har jag specialiserat mig på låtar med upplysningstema. Jag har gjort låtar som tar upp problem med myggor, råttor, renhållning och miljön i största allmänhet.”

GISELE DE ARAÚJO MOURA

”Jag bodde tidigare i Complexo do Alemão men fick problem med ekonomin när jag blev av med jobbet. Då kunde jag inte längre betala hyran.

Jag var ganska rädd när jag var gravid. Det talades ju mycket om mikrocefali, även om dengue var vanligare än zika. Bebisen föddes i juli 2015. Det var ungefär då de upptäckte att samma mygga som orsakar dengue och chikungunya dessutom låg bakom zika.

Min dotter är allergisk mot myggbett så jag har alltid sett till att spruta myggmedel på henne.”

INTERVJU:
LOTTA GRAY

LOTTA ÄLSKAR AFRIKA

Vimmelreportern Lotta Gray lever i en värld fylld av premiärer, champagne och glamour och hon har järnkoll på alla i kändis-Sverige. Men frågar du henne vad hjärtat bankar mest för, utöver sonen Lennox, råder det ingen tvekan. – Har man blivit ”biten” av Afrika en gång så är man fast, säger Lotta.

TEXT: THERESE PETERSON / FOTO: HÅKAN FLANK

LOTTA GRAY

Ålder: 50.

Bor: Stureby i södra Stockholm.

Familj: Sonen Lennox och pojkvännen Jonathan.

Gör: Vimmelreporter på Hänt i veckan sedan 16 år tillbaka. Ambassadör åt Läkarmissionen.

Aktuell: Med boken "Himlen kan vänta" (Forum förlag).

INTERVJU: LOTTA GRAY

N

är Lotta Gray fick frågan om att bli en av Läkarmissionens ambassadörer, trodde hon knappt att det var sant. Det var som att en dröm gick i uppfyllelse. Hon som de senaste åren knappt hade kunnat tänka på något annat än barnen i Afrika. Hon hade sett ett nyhetsinslag om gatubarn i Rwanda, något som gripit henne fullständigt.

– Det var nästan som en religiös upplevelse. Jag blev helt knäpp, och googlade på gatubarn hela nätterna. Jag åt inte, sov inte, jag bara grät. Det bara landade i mig. Jag vet inte varför.

Nästan som ett kall?

– Jag brukar faktiskt förklara det så. Jag brinner verkligen för gatubarnen. De är så utlämnade och det går inte att förstå hur man kan klara sig när man är sju år och lever på det sättet.

LOTTA SKREV MASSOR om gatubarnen på sociala medier och på sin blogg, ”Vimmelmamman”. Och det fick snabbt spridning. Hon har i dag över 21 000 följare på Instagram och hennes blogg utnämndes nyligen till en av Sveriges främsta ”mammabloggar”. Och det var via den som Eva Nordenstam von Delwig på Läkarmissionen fick höra om henne.

Deras första gemensamma resa gick till Rwanda. Det var år 2013. Efter det har Lotta varit både i Etiopien, Sydafrika, Burundi, och i DR Kongo.

I rollen som ambassadör ligger att sprida information om

Läkarmissionens arbete och att vara med och påverka på olika sätt, något hon försöker göra genom att skriva i sina olika kanaler.

– Det enda jag kan göra är att berätta människors historier, dem jag möter på mina resor, så att Läkarmissionen får in mer pengar. Jag är på plats och tar bilder, och kan visa att ”det där vattenprojektet funkar”, ”den där skolan funkar”, så att andra ser.

HELST SKULLE HON leva på den afrikanska kontinenten för jämnhet.

– Jag vill vara på plats och hålla på med hjälparbete hela tiden. Så fort Lennox står på egna ben kommer jag inte vara i Sverige en vecka till. Inte en sekund. Då åker jag till Sydafrika och Monica Woodhouse arbete med Give a Child a Family. Där skulle jag kunna bo och jobba.

– Det vore som en enda lång utandning för mig att åka dit.

En annan plats som berört henne starkt är Panziskhusets nutritionsavdelning, som hon besökte förra året.

– Det är knäpptyst i rummet och fullt av flämtande ettåringar. Små som fågelungar, med stora ögon och slangar i näsan. Då får man svälja gråten. Man måste bita ihop.

LOTTA FOTAR OCH skriver varje dag när hon reser, och väljer noga vilka bilder hon lägger upp. Hon vill beröra, väcka känslor hos dem som läser. Och barnen hon möter följer ofta med hem i tanken och de har även fått plats i den självbiografiska boken, Himlen kan vänta (Forum förlag), som kommer i dagarna. Boken skildrar dels hennes resor med Läkarmissionen, men ännu mer det som hände efter valborgsmässoaf-

ton 2008 då hon diagnostiserades med tjocktarmscancer. En cancer som spred sig till levern och hotade hennes liv. Lotta skrev om det helt öppet på bloggen och lät läsarna följa henne genom behandlingar, operationer, hopp och förtvivlan.

– Det var väl därför bloggen blev så känd, för att jag var så naken och transparent.

DE SOM LÄSER boken känner igen Lottas sätt att skriva – rakt ur själen och full av ärliga reflektioner kring cancerfajten, men också om den smärtsamma skilsmässan från hennes sons pappa. Och om att vara 49 år och tvingas börja om på ny kula.

– Jag har alltid skrivit på samma sätt.

”Ibland är jag rädd att låta lite Fröken Sverige-klyschtig när jag säger ’jag vill rädda världen’, men jag känner så.”

För mig har det varit som en terapeutisk ventil. Jag gillar det sättet att vara. Och jag har alltid gillat svärtan.

Men det har funnits resor då det svarta nästan blivit för mycket. Lotta berättar om resan till Burundi, fylld av möten med svår fattigdom och mängder av utsatta barn på huvudstaden Bujumburas gator.

– Jag fick klåda på nätterna när vi var där, utslag på huden för att jag mådde så dåligt. Det bara kröp i mig.

Utän tid att pausa, fick hon ändå, med resväskan i handen, åka direkt från Arlanda till jobbet på Hänt i veckan.

– Jag skulle upp på redaktionen och

Lotta Gray har skrivit på sin blogg Vimmelmamman varje dag i tio år, något som varit till stor hjälp för minnet när hon skrivit på sin biografi, Himlen kan vänta.

LÄS MER OCH STÖTTA VÅRT ARBETE:
WWW.LAKARMISSIONEN.SE

skriva om Kim Kardashians celluliter och det blev en sådan extrem kontrast för mig att jag gick in på toaletten och grät.

I dag vet Lotta att det kan ta några veckor att landa efter en resa, dagar då hon kan behöva gå iväg och gråta ibland.

– Jag har blivit så sårbar efter att jag var sjuk. Jag har ju varit längst ner på botten, och trots att jag ska dö. Kanske är det därför resorna går så rakt in. Jag är där de här barnen är, lika utsatt.

Här cancer påverkat viljan att göra skillnad?

– Ja, det var säkert därför jag hade en så öppen kanal när jag såg det där tv-inslaget om gatubarnen i Rwanda. Det hade nog aldrig hänt om jag inte hade fått cancer.

Även om Lotta i dag är friskförklarad så är tanken på livets ändlighet ständigt närvarande.

– Jag tänker på döden varje dag, och tror fortfarande att jag bara har fått en tidsfrist, sedan kommer cancer tillbaka. Det är en svinjobbig tanke att leva med. Varför skulle jag ha sådan tur, frågar hon retoriskt.

– En jobbkompis sade en gång till mig att det finns en mening, att jag överlevde för att jag ska göra något annat. Men jag vet inte.

KANSKE ÄR DET här resorna med Läkarmissionen kommer in. Lotta tar sin uppgift som ambassadör på stort allvar och hoppas att det blir en ny resa framöver. Just nu är hon engagerad i mors dag-satsningen för att samla in pengar till säkra förlossningar och hon hoppas att det ska komma in mycket pengar.

– Ibland är jag rädd att låta lite Fröken Sverige-klyschtig när jag säger ”jag vill rädda världen”, men jag känner så, och jag kan inte förklara vad det beror på.

Och även om alla inte kan åka till Afrika kan så kan alla hjälpa till, menar Lotta. Som Skyddsängel till exempel. Att ge en summa varje månad för att hjälpa utsatta barn i Sydafrika, Etiopien eller Uganda, som lever under tuffa förhållanden, och vars liv förändras tack vare hjälp från Sverige.

– 100 kronor i månaden kan faktiskt en stor del av oss i Sverige avvara och jag vet att pengarna kommer fram. De kan vara till oerhört stor hjälp. Jag har själv sett det på plats.

TEXT: THERESE PETERSON

HJÄLPEN ÄR PÅ VÄG

47-årige Topon Dio är "barfotaläkare"* hos Garufolket i norra Bangladesh där malaria, dysenteri, lunginflammation, mässling, tyfus och influensa är de vanligaste sjukdomarna.

– Det kan jag behandla. Men jag gör inga operationer. Däremot syr jag mindre skador, i synnerhet när barn har gjort sig illa, säger han.

TEXT: CONNY SJÖBERG / FOTO: HANS-JÖRGEN RAMSTEDT

* Bygger på en sex månaders intensivutbildning + praktik, ledd av läkare och sjuksköterskor, där man lär sig vissa grundläggande saker, men samtidigt är väl medveten om att man inte är en riktig läkare.

BILDREPORTAGE
BANGLADESH

Medicinskåp. Topon Dio har ett litet apotek, där han bland annat säljer antibiotika, värktabletter, salvor, krämer och medel mot ringmask. Inkomsten från det utgör en väsentlig del av hans försörjning.

Långa avstånd. Hembesök i byarna längre bort gör Topon Dio med hjälp av sin motorcykel. Den här gången med Läkarmissionens utsände som passagerare.

Blodtryck. "Jag har inga fasta avgifter. Många behandlas 'på krita' och betalar först när de har skördat. Jag är alltid tillgänglig, även nattetid. Då går jag till fots med en ficklampa, för i byarna här finns ingen el", berättar Topon Dio. Patienten på bilden har tagit sig till mottagningen i hyddan där Topon bor.

BLOGGARE SATSAR PÅ MÖDRAVÅRD

Inför mors dag åkte vi till Los Angeles på nätverksträff för att prata säkra förlossningar.

När allt fler väljer bort reklam behöver vi på Läkarmissionen hitta nya sätt att nå ut för att berätta om vår verksamhet. Där fyller våra vänner och ambassadörer en viktig roll. Oavsett om de bor i Sverige eller på andra sidan jorden.

Inför mors dag samlar vi varje år in pengar för att kunna ge fattiga kvinnor i DR Kongo och Tanzania möjlighet till en säker förlossning på sjukhus. De blivande mammorna kan då få hjälp vid komplikationer, möjlighet till kejsarsnitt om något går fel, och för tidigt födda bebisar kan få vård. Innan familjerna lämnar sjukhuset får de också information om, och hjälp med preventivmedel.

VI HAR MÄRKT att många vill stödja arbetet när det, på olika bloggar eller i poddar, tipsas om att det går att köpa en förlossning i morsdagspresent. Därför brukar vi i god tid bjuda in till en bloggträff i Stockholm för att ge inspiration och möjlighet att ställa frågor. I år valde vi

att utöka med två bloggträffar till. En i Göteborg och en cirka 900 mil från Sverige. I Los Angeles, USA.

LÄKARMISSIONEN HAR goda vänner i Los Angeles, som Cecilia Blankens, som ligger bakom skomärket Blankens. Hon är även en välkänd bloggare och poddprofil, som i flera år har hjälpt hundratal kvinnor att föda säkert, genom att aktivt delta i vår kampanj. Även den USA-baserade frilansjournalisten och bloggaren Jeanette Öhman har hjälpt till, och när de två bjöd in ett antal svenskar till en träff med tema mors dag och förlossningar så reste jag dit. Och då Jeanette kommer från Finland, valde den finska konsuln att låna ut det finska konsulatets vackra lokaler i Bel Air till oss. De stod dessutom för en fantastisk brunch.

Cirka femton kvinnor deltog vid träffen då jag berättade om Läkarmissionens verksamhet och morsdagskampanjen. Våra filmer från Panzisk sjukhuset gav, som oftast, upphov till starka känslor. Många kan identifiera sig med hur sårbar man

är om något går fel under en förlossning. Hur nära livet och döden man kan vara på samma gång.

Förhoppningen med träffen var dels att gästerna skulle vilja donera till kampanjen, men främst att de skulle berätta om den i sina nätverk och i sociala medier, så att fler får upp ögonen för det här och väljer att ge bort en säker förlossning i present. Och de inlägg som deltagarna hittills har skrivit har nått fler läsare än flera av de större svenska magasinerna gör tillsammans.

VÅR FÖRHOPPING med årets morsdagskampanj var att fler utsatta kvinnor än någonsin ska få föda sina barn på sjukhus, få god mödravård och bra eftervård för både mor och barn. Och oavsett hur årets resultat blev har alla ni som berättat om kampanjen till era vänner, oavsett om det har skett vid fikabordet eller via Facebook, hjälpt till att göra skillnad.

TEXT: HANNA ROSELL, ansvarig för sociala medier på Läkarmissionen
FOTO: JEANETTE ÖHMAN

Cecilia Blankens, grundare av skoföretaget Blankens.

Jeanette "Peppe" Öhman, journalist, författare, podcastare och statsvetare.

Karin Bastin, grundare av bloggportalen Vavawoom.

CECILIA BLANKENS skribent, podcastare och grundare av skoföretaget Blankens.

"Jag har genom åren stöttat Läkarmissionen på lite olika sätt. För att jag gillar deras sätt att väldigt konkret och direkt göra stor skillnad på de noggrant utvalda platser där de arbetar. Det känns som om de, med hjälp av pengar från sådana som mig – och er – får väldigt mycket att hända."

KARIN BASTIN grundare av bloggportalen Vavawoom, skribent, och podcastare.

"Jag fick så mycket tänkvärt med mig från detta event! För bara 150 kronor kan en kvinna få en säker förlossning. Jag är väldigt osäker på om varken jag eller mina barn ens funnits här i dag om jag inte hade fått föda min förstfödda på sjukhus."

JEANETTE "PEPPE" ÖHMAN journalist, författare, podcastare och statsvetare.

"Alla som fött barn, eller varit med under en förlossning eller som har lite inlevelseförmåga vet hur sårbar man är när en baby ska ur en. Man är både urstark och fruktansvärt sårbar. Det är som om en helt främmande kraft tar tag i en och gör precis vad den vill med ens kropp. Jag tänker allt oftare på att jag vill jobba med något som inte bara handlar om att göra andra människor, eller mig själv, rikare. Att min arbetsinsats ska göra världen till en lite bättre plats. Det här är ett sätt för mig att försöka."

Visste du att...

... en podd eller podcast är en typ av radioprogram som sänds över internet. Innehållet kan vara

allt från följetonger och reportage till samtal. ... 2,1 miljoner svenskar mellan 16–80 år

lyssnar på poddar. Och hälften gör det varje vecka. ... mer än en tredjedel av poddlyssnarna är över 40 år och 60-plussare är den

lyssnargrupp som växer mest. ... bloggaren Underbara Claras läsare skulle kunna fylla Globen 8 gånger om, varje vecka.

”Vi gör det här för den goda sakens skull”

MATS BACKLUND

Ålder: 52 år
Bor: i Kristinehamn.
Familj: Gift med Susann, har två barn sedan tidigare, Rebecca och Erik, och två bonusbarn, Pontus och Markus.
Gör: Lärare på Musikhögskolan Ingesund, Arvika, som kör- och ensemblelärare, kyrkomusiker i Kristinehamns pastorat, frilansmusiker i sång och kör och musikalisk ledare för Sång för Livet.

Sång för Livet är Läkarmissionens alldeles egna musikfestival. Med på turnén finns olika svenska artister men också Sång för Livets konstnärlige ledare och dirigent, Mats Backlund.

Hur startade Sång för Livet-turnén?

– Det kom en idé! Läkarmissionens Nisse Bergman sa ”ska vi inte försöka åka runt och samla körer i Läkarmissionens regi?”. Det var 2009 och det blev framgångsrikt. Sång för Livet hade tidigare samlat körer till årliga konserter i Globen men nu gick konceptet på turné. I år har Sång för Livet åtta konserter.

Vad är det bästa med turnén?

– Jag ser körsångarna som ambassadörer för Läkarmissionen och många kommer tillbaka varje år. Det är också kul med artisterna som medverkar. I början var det mer lokala förmågor, vilket var fantastiskt.

– Med åren har vi fått med oss större namn som Rongedahl-bröderna, Anders Ekborg, Janne Schaffer, Rigmor Gustavsson, Sonja Aldén, Uno Svenningsson och Shirley Clamp. Vi försöker blanda repertoaren så folk kan känna sig hemma.

FOTO: TOMAS OHLSSON

Alla intäkter från konserterna går till Läkarmissionens arbete för utsatta människor.

Hur kom du i kontakt med Läkarmissionen?

– Jag var med i Solistkvartetten med Lennart Jernstrand. Läkarmissionen hörde oss och ville att vi skulle börja samarbeta. Vi var ute och sjöng varje månad och hade julkonserter i minst 9–10 år. Jag ”jobbades in” i Läkarmissionen och insåg vilket viktigt arbete Läkarmissionen bedriver.

Hur ser ditt engagemang för Läkarmissionen ut?

– Jag lever alltid i Läkarmissionens anda på något sätt, till och med när jag undervisar på musikhögskolan. Jag och min fru Susann åkte ner till Uganda och besökte

”Det är fascinerande att se 90-åringar sjunga gospel.”

ett center där de tar hand om utsatta barn och ungdomar, ger dem undervisning och hjälper dem att bygga upp sina liv. Det gjorde att vi kände ännu mer omsorg när vi fick se arbetet där, att det ger resultat.

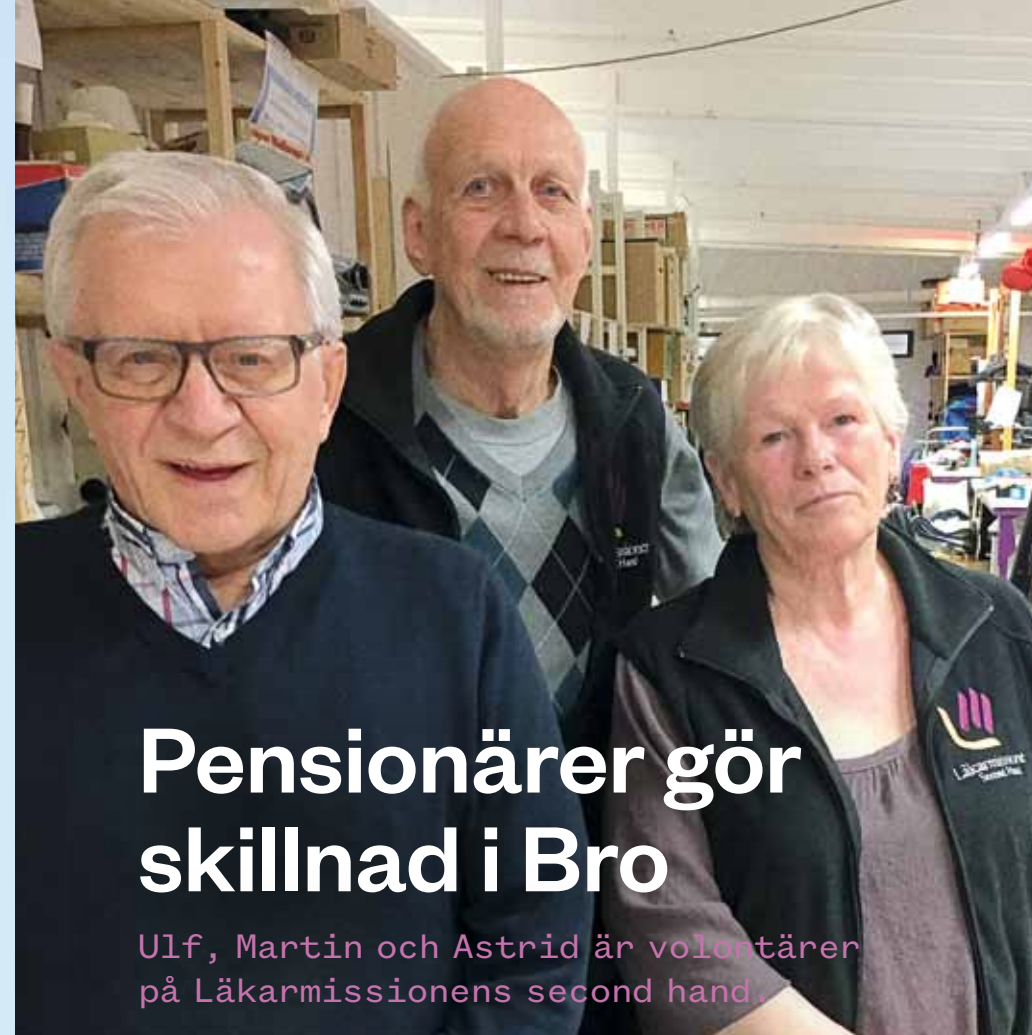
Vad är din förhoppning inför årets konserter?

– Förhoppningen är förstås att få fler att bli Skyddsänglar och att uppmärksamma Läkarmissionens arbete.

Vilket är ditt mål med Sång för Livet?

– Kör har varit ett signum för Läkarmissionen i många år och det vill man ju ska leva vidare. Jag har en dröm att göra en ännu större manifestation, ju större desto mäktigare. Att finna en plattform som skulle kunna ge ännu mer eko.

TEXT: EMELIE GUNNARSSON

Pensionärer gör skillnad i Bro

Ulf, Martin och Astrid är volontärer på Läkarmissionens second hand.

Astrid, Martin och Ulf. Tre pensionärer som inte vill sluta jobba. Nu är de volontärer på Läkarmissionens second hand-butik i Bro. En praktisk lösning som gör gott i själen.

– Jag skulle bli tokig av att bara gå hemma, säger Astrid Pettersson.

Hon är 70 år och pensionerad från sitt arbete som truckförare och lagerarbetare. Hon är engagerad i hembygdsföreningen och i PRO, men kunde inte låta bli att nappa på möjligheten att jobba frivilligt för Läkarmissionens nya second hand-butik i Bro, när den öppnade för snart två år sedan.

– Jag fick höra så mycket gott om hur man samtidigt hjälper dem som har det svårt i världen – därför bestämde jag mig för att komma hit.

ASTRID BÖRJADE i butiken en vecka efter att de hade öppnat, och efter någon

månad övertalade hon sin tidigare chef att göra henne sällskap.

– Jag hade varit och handlat några gånger när Astrid sa: ”Hördu, jag tycker allt du kan vara här och jobba några dagar i veckan”, berättar Ulf Djupenström.

Han är 74 år, var tidigare lagerchef på Coop, och från sitt hem har han nästan gångavstånd till butiken.

MARTIN VILLMAN, 73 år, bor ännu närmare. Han såg i en tidningsannons att butiken sökte volontärer och fick vara med och bygga upp lokalen från grunden.

Martin har en bakgrund som arbetsledare på Telia, men har också kört truck och jobbat som snickare. Att gå hemma efter pensionen är inget alternativ för honom.

– Jag får inget betalt här men det fina är att jag kan gå och komma som jag vill och vara med och göra en insats. Det är också viktigt att ha

sociala kontakter i vår ålder, säger han.

Butiken är ett samarbete mellan Läkarmissionen och Upplands-Bro kommun. Personalen kommer från olika sorters arbetsträning, från kommunens dagverksamhet, eller är volontärer. Volontärerna Astrid, Ulf och Martin är på plats flera dagar i veckan.

Ett längre reportage från butiken i Bro kan du läsa på den nya sidan för Svenska Journalen på nätet.
www.lakarmissionen.se

Fyra butiker i Sverige

Läkarmissionen har second hand-butiker i Bro, Västerås, Vällingby och Södertälje. Personalen består av anställda, människor i olika

arbetsträningsprogram och frivilliga, så kallade volontärer. Överskottet av försäljningen bidrar till Läkarmissionens biståndsarbete.

Intresserade av volontärarbete är välkomna att kontakta respektive butik. Kontaktinformation och öppettider hittar ni på lakarmissionen.se eller via Läkarmissionens växel.

”Här får man självförtroende!”

Jessica Berg, 30, är ett av nytillskotten bland volontärerna i Bro.

– Jag har tidigare gett gåvor till Läkarmissionens arbete, och ville nu göra något vettigt under tiden jag söker jobb, säger Jessica som är nyexaminerad socialpedagog.

Jessica jobbar i butiken någon gång i veckan och står ofta i kassan. Hon tror att jobbet kan ge bra erfarenheter att använda i framtiden.

– Jag lär mig hur en sådan här butik fungerar men får också träffa alla möjliga slags människor.

Jessica ser frivilligjobbet som en ”win-win”, något som gagnar två parter.

– Jag gör något bra för Läkarmissionen, och det är bra för mig också.

Jessica förklarar att det kan vara frustrerande att ”gå hemma och söka jobb”, att det tär på självförtroendet. Det är lätt att ”läsa sig” vid samma föreställningar om sin egen förmåga.

– Arbetet här är ett bra sätt att göra något, och påminna sig om att man faktiskt kan något och kan vara med och bidra, säger hon.

TEXT OCH FOTO: JOHANNA BERGKRATZ

”LÄTT ATT FÅ KLIMAT-ÅNGEST”

Förre tv-meteorologen Pär Holmgren är i dag en etablerad klimatupplysare. Den vanligaste frågan han möter är om det verkligen är kört.

– Många har klimatångest. Och jag vet hur det känns – jag har varit i den sitsen själv, säger han.

TEXT: BERTHIL ÅKERLUND / FOTO: ULF PALM

För några år sedan stod meteorologen Pär Holmgren i en massajby i norra Tanzania, omgiven av hundratals djurkadaver. Djuren hade dött till följd av en skoningslös torka. Det var som om befolkningens skafferi och bankkonto hade tömts på en och samma gång. Det var en lokal, tillfällig katastrof, men den gav Pär en föräning om ett framtida scenario.

– Det finns beräkningar som säger att det kommer att leva 4–5 miljarder människor i Afrika om hundra år. Men jag tvivlar. Det blir omöjligt att leva där när temperaturen går upp. I vår del av världen klarar vi en temperaturhöjning på ett par grader, kanske mer, men i Afrika ... nej!

– Det blir alldeles för varmt. Många kommer att dö, andra kommer att fly – precis som i dag, men förstås i mycket större omfattning. Det är inte bara utsläppen av växthusgaser som hotar att göra stora delar av Afrika obebodliga. Skövlingen av skog har lika stor del i de dystra utsikterna. Invånarna hugger ner träd för att bygga och elda med, men på många håll sker ingen nyplantering.

MED MINDRE växtlighet minskar nederbörden och med bristen på vatten ökar risken för konflikter. Konflikten i Darfur i västra Sudan beskrivs ofta som den första stora klimatkonflikten. När Tchadsjön på några decennier krympte till en tiondel av sin storlek minskade nederbörden i Darfur – vilket innebar att betesmarkerna och vattenkällorna blev färre. Gamla överenskommelser slutade då gälla mellan folk och stammar och hård konkurrens uppstod om vatten och betesmarker.

Pär Holmgren arbetade som tv-meteorolog i 20 år, halva tiden som chef för väderredaktionen. Genombrottet som klimatupplysare kom i början av 2000-talet med tv-serien ”Meteorologi – mer än bara väder”.

– När jag började engagera mig i frågan om människans påverkan på klimatet var det folk i tv-huset som undrade vad jag höll på med. Som om

jag var någon slags aktivist. Men allt det försvann när kvällstidningarna, hösten 2006, började driva kampanjer om klimatet.

KAMPANJERNA bidrog till ett nytt klimatmedvetande, men innehöll väldiga överdrifter och godtyckliga tolkningar, vilket gjorde att man kunde få för sig att jordens undergång var nära.

– Jag hade i en intervju hänvisat till mätningar som förutspådde eventuella förändringar i Golfströmmen, och plötsligt fick jag stå till svars för att Golfströmmen skulle stanna och att en ny istid var att vänta för oss här i Norden. Det var helt uppåt väggarna. Inte konstigt att folk fick panik.

– Överdrifter och grova slutsatser av det slaget är livsfarliga, eftersom människor kan få uppfattningen att det är för sent. Att det inte spelar någon roll vad vi gör. Det gäller att hitta en balans i det här. Å ena sidan är det viktigt att framhålla det allvarliga läget – att klimatförändringarna sker här och nu, och att det går mycket fort. De vetenskapliga beläggen för det är ju hur många som helst.

– Å andra sidan är det viktigt att lyfta fram det hopp som finns. Känner folk att det inte finns något att göra kan det bli en själv-uppfyllande profetia.

Enligt vedertagen forskning har temperaturen globalt stigit med drygt en grad som en följd av utsläppen under 1900-talet. Av allt att döma går vi mot en halv grad till. Enligt internationella samfundets överenskommelse går gränsen vid två grader.

– Över det vet vi inte vad som kan hända, då kanske allt är utom kontroll. Än finns utrymme att dra åt bromsen, men då krävs enorma, brådskande åtgärder – framför allt att vi i den rika världen, lägger om vår livsstil.

– Det är ett litet, smalt utrymme, men så länge det finns är det viktigt att peka på. Det är lätt att känna klimatångest, men den går att hantera genom att ta reda på hur det ligger till – och, i rimligaste mån, ta konsekvenserna av det.

Pär Holmgrens bok.

”Än så länge finns ett utrymme för att vi kan dra åt en broms.”

Marcus Holmgren är direktor för Läkarmissionens regionala resurscenter i Kampala, Uganda.

”Trots misär möts jag ofta av leenden”

förändra sin livssituation och skapa möjligheter för dem att ge sig själva och sina familjer ett bättre liv. Det har känts bra att få vara med och bidra med något så värdefullt till så många.

Ändå inser jag när jag summerar åren, att det är jag som är den stora vinnaren – jag är den som fått ta emot och lära mig. Att möta människor som lever under de svåraste förhållanden. Barn som skilts från sina föräldrar och hamnat på gatan i Kampalas slum. Kvinnor som förlorat sina män i blodiga

konflikter och flytt hals över huvud till en fristad i främmande land. Exemplet är många, men gemensamt är människor som förlorat det mesta och som utsatts för så mycket lidande att det inte borde finnas något hopp kvar. Men trots misär, fattigdom och svårigheter möts jag oftare av leenden, skratt och nyfikenhet än gråt och klagan.

DET ÄR OFATTBART att människor som gått igenom så mycket och behandlats så grymt ändå kan behålla förmågan att hitta glädje, hopp och framtidstro. Här kan vi tala om anpassningsförmåga och viljestyrka som borde få vem som helst av oss i väst att fundera över vad som är viktigt i livet och hur vi värderar det vi ser som självklart i vår svenska tillvaro. Saker som ett arbete att gå till, fri skolgång för våra barn, fungerande sjukvård, ett socialt skyddsnetz.

När det nu är dags att packa väskorna och flytta

tillbaka till Sverige och genomgå en ny anpassningsfas och åter göra livet där till vardag, så är det första jag packar ner de exempel som mina afrikanska medmänniskor så frikostigt försett mig med. Nämligen livsglädjen och framtidshoppet som står över alla svårigheter och utmaningar, samt förmågan att se ett värde och något att glädjas över även i det lilla och självklara.

FOTO: PRIVAT

”Det är jag som är den stora vinnaren – jag är den som fått ta emot och lära mig.”

sig. Något välbekant som man känner sig bekväm med.

Det har varit enormt inspirerande och spännande att få vara med att bygga upp Läkarmissionens resurscenter i Kampala. Att få leva så nära våra olika hjälpinsatser och partners i Uganda och kringliggande länder, och att få vara med och göra skillnad för utsatta människor. Vi har fått hjälpa dem att

Det är fantastiskt hur anpassningsbar människan är – hur vi lär oss att rätta oss efter nya villkor, vänjer oss vid extrema förhållanden eller väldigt annorlunda omgivningar och omständigheter.

Jag har själv fått öva anpassningsförmågan tillsammans med min familj då vi under snart tre år haft förmånen att kalla ett ställe som Kampala, Uganda, för vårt hem. Detta exotiska land med allt från hisnande bergsformationer, vidsträckt savann och majestätiska vattendrag har gått från häpnadsväckande främmande, till något som numera också är välbekant och riktigt hemtamt.

Jag har under dessa år även följt mina tre barns utveckling, från att ha varit ganska vanliga, svenska förortsbarn som knappt kunde säga ”My name is...”, som grät av nervositet första dagen i den främmande internationella skolan där ingen svenska talades, till att i dag vara så införlivade med engelska språket att de himlar med ögonen när deras ”bakåsträvande” far propser på att de ska tala svenska med honom.

DET HAR GIVETVIS varit en berg-och-dalbana att rota sig och leva i Kampala och inte alls någon evig safaritur eller dans på rosor. Precis som i vilken annan del av världen som helst har tillvaron bestått av höjdpunkter och djupdykningar, och någonstans mitt i alla upp- och nedgångar, har en vardag infunnit

I Läkarmissionens gåvoshop på nätet går det att köpa produkter som räddar liv.

Gå in på lakarmissionen.se/gavoshop

FOTO: HANS-JÖRGEN RAMSTEDT

Examensgåvor för en bättre framtid

En utbildning kan bli vägen ut ur fattigdom.

Letar du efter en present till student eller skolavslutning? Välj en som ger utsatta barn och unga en bättre framtid! Vi har både stora och små gåvor, och du kan alltid välja att köpa flera andelar så att fler får hjälp. Som tack får du ett fint gåvobevis att ge bort.

TRÄDPLANTERING i Sydsudan. I stället för en blomma kan du ge bort tio träd, som hjälper familjer i generationer framåt med virke, ved

och frukt, eller ger pengar till att köpa andra saker. Och som dessutom bidrar till ett bättre klimat. En liten gåva som ger stor effekt i ett land härjat av både krig och svält.

UTBILDNINGSPAKET. I många länder i världen är utbildning långt ifrån en självklar rättighet. Att lära sig läsa, skriva och räkna kan vara helt avgörande för vilken framtid en individ har att se fram emot. Med vårt

stora utbildningspaket stödjer du utbildningsinsatser för både vuxna och barn.

FOTO: HANS-JÖRGEN RAMSTEDT

Det stora utbildningspaketet, 75 kr.

SKOLPAKET till barn i Honduras. Vill du hjälpa barn från slummen att både börja och sedan fortsätta gå i skolan? Om de får skoluniform, böcker och läxhjälp är mycket vunnet, för när föräldrarna själva är analfabeter har de svårt att hjälpa sina barn. Då kan din insats göra hela skillnaden.

Läs mer om examenspresenterna i Läkarmissionens gåvoshop.

FOTO: HANS-JÖRGEN RAMSTEDT

Trädplantering i Sydsudan, 50 kr.

Så handlar du i vår gåvoshop

Det är inte lätt att köpa presenter till den som redan har "allt", eller som inte gillar prylar. Då är det perfekt att använda Läkarmissionens fina presentbutik. Där hittar du konkreta hjälpinsatser att ge bort – eller välja när du själv vill ge en gåva till

ett biståndsprojekt. Där finns något för varje plånbok, från 25 kronor och upp. Gåvan gör gott för den som ger, och den som får, samtidigt som den gör stor nytta. Enklast är att beställa via vår hemsida, lakarmissionen.se/gavoshop. Välj vilket projekt du vill stödja, och belopp. Följ sedan instruktionerna för betalning.

Du kan betala via din internetbank, med bankkort eller med inbetalningskort. Ange om du vill ha ett gåvobevis och lägg då in din personliga hälsning. Gåvobeviset kan du få som en pdf att mejla vidare eller att skriva ut. Du kan även välja att beställa ett gåvobevis som trycks och skickas till den adress du anger.

Lätt

			4					
2	4	9			6		1	
7				1	2	6	4	9
	6	2	7		9		5	
	1		6			4		
4							7	
9		5	2		7		6	
	2	1	3		4			5
			9		1			3

© BULLS

Medelsvår

		8					1	
	9		7	5			6	8
6	7	2	1					5
			5		1		2	
	5	1					8	
		3			6		4	
			8	7	2			9
		7					2	
2	9							6

© BULLS

Fyll i de tomma rutorna så att alla siffror från 1-9 finns med i varje lodrät och vågrät rad, samt i varje fält med 9 rutor.

LJUSTERA
 ARA VAK
 GNATA GE
 KSLAG
 NORIU F
 HELT KLART D KAR
 ARIA AE GA ARIDI
 VISAR NOBELPRISET
 TITEL O OSE
 ILI KEMI DEN AGN
 EON SA OR OREN
 GRANSLOSA DSI NI
 T VAKTAS
 LE AIR
 GITARR E
 REV VIDE
 REN VIDE
 SKAPEN

Krysslösning april

Här är det rätta svaret på korsordet i aprilnumret 2017. Ett stort grattis till Egard Oredsson, Trollhättan, Ingrid Johansson, Eksjö och Harriet Stockmarker, Ronneby som vann Anthony Lawrences bok *Mannen som talade med elefanter*.

STÖD SVÄLTENS OFFER I SYDSUDAN
 Människorna i Sydsudan är drabbade av svält och familjer måste välja vilket av barnen som ska få äta. Läkarmissionen ger stöd till flera kliniker inne i landet och till människor som flytt till Uganda. Swisha din hjälp på 90 00 217 eller plusgiro 90 00 21-7 och skriv "svält". Tack för ditt stöd! Läs om hjälparbetet i Sydsudan på sid 6.

BLEV SLAGNA I TOPPEN
 LEVERNE
 PISTFART
 DÄ HAR INGET GLOMTS
 VILL MAN JU FRAMGÅNG
 KÖR ÅNGVÄLT
 GÖR SIG HÖRD I TRAFIKEN
 OFTA I KYRKAN
 RIKTNING
 REST MED MÅNGA GÄDDOR
 SKARV AHRLE FILMER
 PAR RÄNSEL
 LÄCKER
 STRÖM FÖR ÖVÄSEN
 GYLTA KAN MAN ÅKA
 DA-LAD DRAKE
 SOLKLAR
 ÄNDRAS VID NY SUMMA
 SKA BETALAS
 SLÅPA
 INNERLIG
 TYNABORT KVÄLL
 PÅVERKAR TALET
 ENTRÉ
 KRÄVER KRÄVA
 DIKTA INSEKT
 TRIVS I KÄRR
 GESTIKULERA
 HUVUDSTAD
 FINFORM
 FARLIG ÖPPNING
 LOKALTRAFIK SPÅTT
 ERÖVRA
 FLOTTE STUNDA
 DUKPLATS MUST
 FLO-RIDA-STAD
 PÅ BOLOGNABIL
 ÄR ROB LITE AV LITER
 HAR VARNING
 TÄVLING
 RUSAR I JAPAN KREDIT
 PÅSTOD ÄMNA
 GER ÄVEN VÄRME
 HAR MUSKELMASSA
 LÄNKARS LIKA SLO
 KAN FÄLLAS NED
 VÄLGÖDDA
 HYLSA OCH MUFF
 FRAMSTÅR
 KALKSTEN
 LÄGGA BESLAG PÅ
 UTREDER
 HASTIGHET TRÄD
 OLJE-RIKE
 BRUKAR NORDAN
 BÖR SES OM
 DOFTFYLLD DJUR
 GÖR KANSKE PUBLIKEN
 BESKAFENHET

Konstruktion: Text & Bild Lars Fridesig

Klipp ut och skicka!

Ges ut av Läkarmissionen och är en organisations- och medlemstidning

Direktor:
Johan Lilja

Ansvarig utgivare:
Conny Sjöberg

Information:
Eva Nordenstam von Delwig

Bistandsprojekt:
Helena Höij
Medlems- och givarservice:
info@lakarmissionen.se

Postadress:
Läkarmissionen,
162 88 Vällingby

Telefon:
08-620 02 00 växel

Hemsida:
www.lakarmissionen.se

Produktion:
Swedmedia

Redaktör:
Therese Peterson
Redigering:
Peter Wickberg

Omslagsfoto:
Thorn Ullberg

Postadress:
Swedmedia/
Svenska Journalen,
105 36 Stockholm

e-postadress:
svenskajournalen
@swedmedia.se

Annonsbokning:
Dicran Sarafian
dicran.sarafian
@lakarmissionen.se

Tryckeri:
V-TAB, Vimmerby

Gåvor till Läkarmissionen på plusgiro 90 00 21-7

Swish: 90 00 217
SMS: Skicka LM100 till 729 72 så bidrar du med 100 kronor.

Junikrysset

Du behöver inte skicka in hela krysset. Fyll bara i tävlingskupongen här bredvid eller skriv svaren på ett vykort. Skicka till: Swedmedia, 105 36 Stockholm. Märk kuvertet "Journalenkrysset nummer 3, 2017". Senast den 24 juni vill vi ha ditt svar. De tre först öppnade rätta lösningarna vinner *En droppe midnatt* av Jason "Timbuktu" Diakité.

Namn
 Adress
 Postadress

Bli
Skyddsängel
idag!

VÅRT MÅL:

**BEFRIA FLICKORNA
FRÅN SLAVARBETET!**

Före gryningen börjar 11-åriga Askalech gå över en mil, på branta stigar, upp på Entoto-berget ovanför Etiopiens huvudstad Addis Abeba. Där samlar hon ihop en stor hög grenar och kvistar, som väger 40–60 kilo. Sedan börjar den mödosamma vandringen ner för berget. Priset är utebliven skolgång och en förstörd kropp. Tack vare dig har vi kunnat befria flicka efter flicka från slavarbetet. Men många fler väntar på sin tur. Som Skyddsängel lyfter du en livsavgörande börda från ett barns axlar – gå in på vår hemsida och bli Skyddsängel redan idag!

Den 19–25 juni finns Läkarmissionen på plats på Torpkonferensen.
Kom och träffa oss och prova själv att bära de risbuntar som flickorna bär.

Läkarmissionen
läkarmissionen.se